

Registerblad

Datum: Naturvårdsverkets beslut 2000-02-07

Område av riksintresse för naturvård i Skåne län

Områdesnummer: N 18

Områdesnamn: Ryssberget

Kommun: Bromölla kommun

Kartblad:

Topografisk karta: 034; 3E Karlshamn NV
034; 3E Karlshamn SV

Ekonomisk karta: 03464; 3E6a Östad
03454; 3E5e Drögsperyd
03444; 3E4e Hagstad
03434; 3E3e Valje
03453; 3E5d Näsum

Area: 1 757 ha

Delområde a): Sluttningszonen

Delområde b): Lilla Sjö

Delområde c): Djupadal

Delområde d): Axeltorp

Delområde e): Grundsjön

Naturgeografiska region: 8 Nordöstskånes skogslandskap, 9 Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde

Kust- och havsregion: 4 Egentliga Östersjön

**Regionindelning för sjöar
och vattendrag:** Avrinningsområde 87. Skräbeån

**Agrara kulturlandskaps-
regioner:** 2 Sydsvenska odlingsbygderna

**Landskapsformer,
terrängformer/
områdestyper i kust-
och havsområden:** Vågig bergkullterräng med relativ höjd över 100 m, restberg, issjöterrass, issjöstrandlinjer, morändämda sjöar, nisch sjö

Riksvärde

Odlingslandskap	Naturbetesmark	Flora
Geovetenskap	Sprickdal, talus	
Sjö		
Ädellövskog		

Värdeomdöme

Representativt odlingslandskap. Sjö med rik fauna i strandområdena. Näringsfattig nischsjö. Hedbokskogar med lång kontinuitet. Sprickdal med talus.

- Sluttningszonen: Oexploaterat bokskogsområde . Representativt odlingslandskap, Hagstad, i mellanbygd med lång hävdkontinuitet och förekomst av naturbetesmarker och hävdgynnade arter.
- Siesjöområdet har ett mycket rikt och särpräglat fågel- och insektsliv. Området hyser också en rik dägg- och groddjursfauna, med bl a förekomst av stinkpadda.
- Lilla sjö: näringsfattig nischsjö med extremt klart vatten. Omgivande bokskogar.
- Djupadal: Sprickdal och talus. Hedbokskog.
- Axeltorp: Vid Axeltorp och Garnanäs förekommer hedbokskogar med lång kontinuitet.
- Grundsjön: Bokskogsområde.

Huvudkriterier

A, B, C, E.

Förutsättningar för bevarande

Områdets karaktär av oexploaterat bokskogsområde bevaras.

Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna naturbetesmarker. Områdets naturvärden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikning, täkt, luftledning och vägdragningar.

Delområden:

a) Sluttningszonen:

Områdets karaktär av oexploaterat bokskogsområde behålles.

Fortsatt hävd av de öppna markerna vid Siesjön, samt hagmarkerna vid Valje. Värdet påverkas negativt av rationellt skogsbruk, (större kalavverkningar, byte av trädslag, vägbyggen, igenplantering av inägor, dikning m m), bebyggelseexploatering, vägbyggen och anläggningar av olika slag, schaktning, täkt och upplag inom delar av området, kemisk bekämpning, igenväxning av de öppna markerna, dikning och annan dränering av kärr och fuktängar.

b) Lillesjö:

Rationellt skogsbruk med kalavverkningar, byte av trädslag, dikning och liknande inom sjöns tillrinningsområde påverkar sjön negativt och även dess värde som referenssjö.

c) Djupadal:

Områdets karaktär av ostört naturområde behålles. Hedbokskogen i talusbranten lämnas ostörd. Värdet påverkas negativt av rationellt skogsbruk, (större kalavverkningar, byte av trädslag, vägbyggen, m m), bebyggelse-exploatering, vägbyggen och anläggningar av olika slag, schaktning, täkt av berg, tippning m m.

d) Garnanäs:

Områdets karaktär av oexploaterat bokskogsområde behålles. Värdet påverkas negativt av rationellt skogsbruk, (större kalavverkningar, byte av trädslag, vägbyggen, dikning m m), bebyggelseexploatering, vägbyggen och anläggningar av olika slag, schaktning, täkt och upplag inom delar av området.

e) Grundsjön:

Områdets karaktär av oexploaterat bokskogsområde behålles. Grundsjöns omgivning bibehålles, i södra delen bokskog och i norra delen de öppna markerna. Värdet påverkas negativt av rationellt skogsbruk, (större kalavverkningar, byte av trädslag, vägbyggen, igenplantering av inägor, dikning m m), bebyggelseexploatering, vägbyggen och anläggningar av olika slag, schaktning, täkt och upplag inom delar av området, kemisk bekämpning, igenväxning av de öppna markerna, dikning och annan dränering av kärr och fuktängar.

Säkerställande

- Naturreservatet Djupadal
- Förslag till naturreservatet Näsums bokskogar.
- Natura 2000-område: Siesjöområdet och Drögsperyd (SCI).

Områdets huvuddrag

Ryssberget är ett större sammanhängande restbergsmassiv på gränsen mellan Skåne och Blekinge. Berget höjer sig ca 150 meter över det intilliggande slättlandet. Ryssberget har tidigare haft det största sammanhängande bokskogsområdet i Skandinavien. Fortfarande finns bokskogen på betydande delar av berget. Bokskogen är av såväl ängs- som hedtyp och med olika ekologiska gradienter. På den nedre delen av sluttningen förekommer även annan ädellövskog. Ryssbergets lövskogklädda sluttningar utgör ett dominerande inslag i landskapet.

Siesjön i områdets södra del omges av rika fuktängar och kärrmarker med mycket varierad flora.

Siesjöområdet har ett mycket rikt och särpräglat fågel- och insektsliv. Området hyser också en rik dägg- och groddjursfauna, med bl a förekomst av stinkpadde.

Område av riksintresse är Ryssbergets syd och ostsluttningar, vid Lillesjö (referenssjö) samt områdena vid Grundsjön och Skinsagylet (på Blekingesidan vid Djupadal) (för beskrivning se Blekinge län Sölvesborgs kommun)

Representativt odlingslandskap, Hagstad, i mellanbygd med lång hävdkontinuitet och förekomst av naturbetesmarker och hävdgynnade arter.

- a) Sluttningszonen: Ryssberget är ett större sammanhängande restbergsmassiv på gränsen mellan Skåne och Blekinge. Berget höjer sig ca 150 meter över det intilliggande slättlandet. Ryssberget har tidigare haft det största sammanhängande bokskogsområdet i Skandinavien. Fortfarande finns bokskogen på betydande delar av berget. Bokskogen är av såväl ängs- som hedtyp och med olika ekologiska gradienter. På den nedre delen av sluttningen förekommer även annan ädellövskog, t ex ek. Ryssbergets lövskogklädda sluttningar utgör ett dominerande inslag i landskapet. Siesjön i områdets södra del omges av rika fuktängar och kärrmarker med mycket varierad flora. Siesjöområdet har ett mycket rikt och särpräglat fågel- och insektsliv. Området hyser också en rik dägg- och groddjursfauna, med bl.a. förekomst av stinkpadde.
- b) Lillesjö har bedömts vara en nischsjö på restbergsmassivet Ryssberget i vars norra del berggrunden är mycket ytlig. Lillesjö är extremt näringsfattig klarvattensjö (extremt klart vatten). Tillrinningsområdet är 1,14 km², största djup 10,4 m och medeldjup 5 m. Den avvattnas till Rammsjön, Holjeån, Ivösjön och Skräbeån.
- c) Omgivningen är beväxt med hedbokskog, något barrskog och något sumplövskog. På låga pH-värden och hög koncentration av aluminium är faunan i sjön starkt utarmad. Det har funnits fisk i sjön som slagits ut av försurningen.
- d) Djupadal, sprickdalgång med en osedvanligt brant sluttning. 100 m nivåskillnad. Sluttningen består till stor del av blockigt rasmaterial i form av en sk talusbrant. I den nedre delen av sluttningen är hedbokskogen högstammig med inslag av aven bok. I den övre delen av sluttningen är hedbokskogen krokig och lågstammig. (Fortsätter in i Blekinge där talusbranten fortsätter. Skinsagylets naturreservat).
- e) Garnanäs är en mycket värdefull hedbokskog.
- f) Grundsjön: Mycket värdefull hedbokskog söder om Grundsjön. Grundsjön är sänkt flera gånger och under 60-talet skadad genom utsläpp. Avvattnas till Orlundsån. Egentligen näringsfattig klarvattensjö men på sänkningarna har eutrofa arter utvecklats. Sjön är 4-5 m djup.

Anmärkingar

- Av redovisningstekniska skäl ingår inom det avgränsade området vissa anläggningar och bebyggda tomter, dessa berörs inte av riksintresset för naturvård.
- Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr LF 3.
- Området ingår även i Sölvesborgs kommun, Blekinge län.
- Området är en del av riksobjekt som också sträcker sig in i Blekinge län.

Referenser

Ekologgruppen 1985. Vegetationsinventering över området syd-öst om Siesjön

Kornfält, K.-A. & Bergström, J., 1983: Beskrivning till berggrundskartan Karlshamn NV. Sveriges geologiska undersökning, ser. Af nr 135.

Länsstyrelsen i Kristianstads län, 1994: Bevarandeprogram odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden i Kristianstads län. Länsstyrelsen 1995. Kristianstad.

Länsstyrelsen i Kristianstads län, 1993: Ängs- och hagmarker i Kristianstads län. Länsstyrelsen 1993. Kristianstad.

Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm

Länsstyrelsens sjöarkiv

Länsstyrelsens bokskogsinventering.

Markhistorik Djupadal, Ingegerd Erlandsson, Länsstyrelsen i Skåne län 2006.